

ЧЕТВЪРТО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" -
ЛОМ гр.Лом - 3601. обл. Монтана, ул. "Софийска" 56, тел.:
0971/66548.

e-mail:info-1209004@edu.mon.bg

Утвърдил:

Дафинка Борисова

Директор IV ОУ „Христо Ботев”

УЧИЛИЩНА ПЛАН - ПРОГРАМА
ЗА
ПОВИШАВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ПО БЕЛ НА
УЧЕНИЦИТЕ
ОТ IV ОУ „Христо Ботев“ град Лом
ЗА УЧЕБНАТА 2026/2027 г.

Настоящият план е приет на педагогически съвет с протокол № 9/10.09.2026 г. и е утвърден със заповед № РД-13-405/11.09.2026 г.

1. Въведение

План-програмата за повишаване на резултатите по БЕЛ на учениците от *IV ОУ „Христо Ботев“ град Лом* съдържа анализ и оценка на състоянието, целта, водещите принципи при изпълнението ѝ и е обвързана с конкретни мерки и дейности за постигане на целите, реализирането на които би способствало за повишаване на успеваемостта на учениците по БЕЛ през настоящата учебна година. Тя е изготвена в съответствие със заложените приоритетни области в Стратегията за развитие на *IV ОУ „Христо Ботев“ град Лом- 2025-2030 година* – качество на образованието и равен достъп до образование и ще подпомогне изпълнението на стратегическите цели.

2. Анализ на състоянието за учебната 2025/2026г.

През изминалата учебна 2025/2026 година в основното училище се обучаваха 90 ученици в дневна форма, разпределени от първи до седми клас, по една паралелка. Те са от етноса – български и ромски, като входното ниво, с което постъпват в училището за голяма част от тях е доста ниско.

Представяне на общото ниво на учениците по БЕЛ

Педагогическата диагностика и текущите проверки от I до VII клас очертават съществени тенденции в овладяването на учебното съдържание по български език и литература. Наблюдава се трайна склонност сред голяма част от учениците да се концентрират изключително върху задачи с избираем отговор, като съзнателно се избягват модулите, изискващи свободни писмени отговори, литературноинтерпретативни съчинения и задълбочен текстов анализ. Подобни затруднения корейт в нестабилната теоретична подготовка и дефицита на трайни навици за четене с разбиране. В писмените работи се констатира систематични отклонения от книжовната норма — правописни, граматични, пунктуационни и стилистични грешки. Изложението често страда от нарушена логическа последователност и ограничен лексикален запас, което възпрепятства адекватната езикова изява.

На фона на тези затруднения се откроява значителна група мотивирани и амбициозни ученици, които демонстрират отлични постижения, активно участват в олимпиади и литературни конкурси и показват устойчив ръст на академичните резултати.

Основни изводи от диагностиката

- **Когнитивни дефицити:** Налице е сериозна празнина в уменията за функционална грамотност и дълбочинно разчитане на художествени и нехудожествени текстове, чиито корени често могат да бъдат проследени още в началния етап на основното образование.
- **Причини за академичния спад:** Нисък входен ресурс, латентни празнини в предходните образователни степени и пропуснати учебни

часове поради чести отсъствия, които водят до фрагментиране на знанията.

- **Социално-психологически фактори:** Слабата вътрешна мотивация за учене, съчетана с дефицит на родителска ангажираност към образователния процес, се оказва сериозна спирачка пред академичния напредък.
- **Езикова и културна среда:** Социалният и образователният статут на семейството, етнокултурните особености и фактът, че за част от учениците българският език не е основен говорен език в домашна среда, оказват пряко влияние върху езиковите им резултати.

Дейности по подготовка на учениците за НВО по БЕЛ

- **Нормативна и часова рамка:** Подготовката на седмоласниците в дневна форма на обучение се реализира в рамките на 6 часа седмично, разпределени между задължителната подготовка (ООП) и изобяване/интензификация (ИУЧ) по български език и литература.
- **Съвременни методически подходи:** Учебният процес бе изграден върху интерактивни и иновативни методи, богато онагледяване, работа с разнообразни информационни източници и съотнасяне на теоретичните знания с реални житейски казуси.
- **Симулация на изпитната среда:** Класните работи и тестове за изходно равнище бяха прецизно адаптирани към официалния формат на националното външно оценяване, включително работа с идентични бланки за отговори за минимизиране на изпитния стрес.
- **Мониторинг и корективни мерки:** Извършен бе обстоен сравнителен анализ на резултатите от входното, междинното и изходното равнище, на базата на който се разработиха персонализирани и групови коригиращи стратегии.
- **Мотивационна кампания:** Проведе се целенасочена работа за повишаване на вътрешната мотивация на учениците и преодоляване на психологическата бариера пред успешното явяване на изпита.
- **Институционален контрол:** Директорът на IV ОУ „Христо Ботев“, гр. Лом, осъществи постоянен контрол и посещения на учебните часове по предмета.
- **Целева подкрепа по проекта „Успех за теб“:** Интегрирани бяха специализирани форми на подкрепа, включващи консултативни часове, допълнително обучение за компенсиране на дефицити, както и специфична езикова подкрепа за ученици, за които българският език не е майчин, и деца в рискова среда.
- **Тренинг чрез пробни изпити:** Проведе се три пълноформатни пробни изпита по национален стандарт, които дадоха възможност на учениците да диагностикуват персоналните си пропуски и да ги насложат корективно във времето. Националното външно оценяване остава най-обективният критерий за измерване на постигнатите академични резултати в края на прогимназиалния етап.

Анализ на НВО по БЕЛ в края на VII клас:

предмет	Училищно ниво - 2024		Регионално ниво/ Национално ниво -2024 резултат в точки	Училищно ниво - 2025		Регионално ниво/ Национално ниво -2025 резултат в точки	Училищно ниво - 2026		Регионално ниво/ Национално ниво -2026 резултат в точки
	яви ли се	резултат в точки		яви ли се	резултат в точки		яви ли се	резултат в точки	
БЕЛ	10	34,20	42,24/53,16	10	17,90	46,18/55,91	12	18,21	46,39/55,28

1. Налице е положителен тенденциозен ръст в броя на явените ученици в края на прогимназиалния етап — от 10 ученици през 2024 и 2025 г. броят им нараства до 12 през 2026 г., като се запазва пълният обхват без неявили се ученици.
2. През 2024 г. средният резултат на училището е 34,20 точки, но през 2025 г. се наблюдава критичен срив до 17,90 точки (почти двойно намаление). През 2026 г. се отчита минимално стабилизиране и лек ръст до 18,21 точки, който обаче остава значително под нивата от първата година на периода.
3. Докато средните резултати на регионално и национално ниво бележат леко повишение през годините (достигайки над 46 точки регионално и над 55 точки национално през 2025–2026 г.), училищният резултат остава трайно изолиран в ниските стойности, разширявайки пропастта спрямо страната.

Изводи:

Въпреки че учителската колегия успешно мотивира 100% от седмокласниците да се явяват на изпита, констатираните резултати показват, че добрата явямост не е съпътствана от адекватни академични постижения. Нужни са радикални превантивни мерки и целенасочена работа за преодоляване на натрупаните дефицити още в по-ранните класове.

Посочените резултати и направените изводи разкриват необходимостта от предприемане на още мерки за успешно полагане на НВО по БЕЛ – 7 клас.

Целта на настоящата план-програма е да се набележат, систематизират и изпълнят мерки и дейности, които да доведат до повишаване на резултатите по БЕЛ на учениците от IV ОУ „Христо Ботев“ град Лом.

Това означава целенасочена и ежедневна работа на цялата педагогическа колегия по повишаване на грамотността, овладяването на книжовните норми на съвременния български език и преодоляването на пропуските по БЕЛ от момента на постъпване на ученика в училище чрез работа по време на всички учебни часове, извънкласни дейности и часове за самоподготовка.

Мерки и дейности:

Мярка	№	Дейност	Отговорник/ срок
Мярка 1. Оценяване на равнището на успеваемост по БЕЛ от учителите по БЕЛ	1	Провеждане на входно равнище по БЕЛ, проверка, анализ на резултатите, коригиращи мерки	Учители по БЕЛ/ 3седмичен от началото на учебната година
	2	Провеждане на класна работа по БЕЛ за Първи учебен срок по БЕЛ, проверка, анализ на резултатите, коригиращи мерки	Учители по БЕЛ/съгласно график за класни работи през Първия учебен срок
	3	Провеждане класна работа по БЕЛ за Втори учебен срок по БЕЛ, проверка, анализ на резултатите, коригиращи мерки	Учители по БЕЛ/съгласно график за класни работи през Втория учебен срок
	4	Провеждане на изходно равнище по БЕЛ, проверка, анализ на резултатите, коригиращи мерки	Учители по БЕЛ/до една седмица преди оформянето на годишна оценка
Мярка 2. Екипни срещи между	1	В случай на установена необходимост, определяне на ученици, които се нуждаят от консултации	Учители по БЕЛ, координатор/по време на регулярни срещи
педагогическите специалисти и координатора по	2	В случай на установена необходимост, определяне на ученици, които се нуждаят от допълнително обучение по БЕЛ като част от общата подкрепа	Учители по БЕЛ, координатор/по време на регулярни срещи

чл. 7 от Наредба за приобщаващото образование	3	В случай на установена необходимост, определяне на ученици, за които българският език не е майчин и които се нуждаят от допълнително обучение по БЕЛ	Учители по БЕЛ, координатор/по време на регулярни срещи
	4	В случай на установена необходимост, определяне на ученици от уязвими групи, които се нуждаят от допълнително обучение по БЕЛ като част от общата подкрепа	Учители по БЕЛ, координатор/по време на регулярни срещи
Мярка 3. Използване възможностите на проекти за допълнително обучение по БЕЛ	1	Идентифициране на учениците, които имат необходимост от допълнително обучение по БЕЛ съгласно изискванията на съответния проект	Учители по БЕЛ/в сроковете по проекта
	1	Реализиране на дейност 4 по проект „Успех за теб“	Учители по БЕЛ/в сроковете по проекта
Мярка 5. Стимулиране използването на училищната библиотека, свободната библиотека.	1	Насочване на учениците към пълноценно използване на възможностите на училищния библиотечен фонд	Лице, определено за отговорник на училищната библиотека/през цялата учебна година
	2	Провеждане на открити уроци и други общоучилищни мероприятия и/или изяви в читалнята на библиотеката	Педагогически специалисти/съгласно плановете на МО,

			плана за квалификационна дейност и календарния план
	3	Насочване на учениците към пълноценно усвояване на свободното време в междучасията или след учебните часове чрез ползване на свободната библиотека, както и стимулирането им да я обогатяват	Педагогически специалисти/ през цялата учебна година
Мярка 6. Акцент върху учебния предмет	1	Работа на възпитателите в часовете за самоподготовка на учениците от общежитието с акцент върху учебния предмет БЕЛ	Възпитатели/по график за часовете им по самоподготовка

БЕЛ при самоподготовката на учениците	2	Насочване вниманието на родители за контрол върху самоподготовка на учениците с акцент върху учебния предмет БЕЛ	Класни ръководители/ при провеждане на първа родителска среща
Мярка 8. Използване на учебните часове по учебни предмети,	1	Корекции на правописни, граматични, лексикални и пунктуационни грешки при работа в клас, проверка на домашна работа, писмени разработки и изпитвания	Педагогически специалисти/през цялата учебна година

различни от БЕЛ за подпомагане усвояването на съвременния български книжовен език, спазване на книжовните норми – правописни, граматични, лексикални и пунктуационни, спазване на правоговорните норми в общуването с акцент на уместната употреба на думи в съответствие с езиковите регистри на територията на училищния комплекс	2	По всички учебни предмети да се включат там, където е приложимо (в урочната работа, при задаване на домашна работа, проектно задание или др.) задачи с текстове за извличане на медиен, научен или художествен текст	Педагогически специалисти/през цялата учебна година
	3	По всички учебни предмети да се изискват умения за четене с разбиране, резюмиране, създаване на собствен текст и там, където е приложимо – разчитане на диаграми, таблици и статистически данни	Педагогически специалисти/през цялата учебна година
	4	Да се изготвят листове за оценяване по всички учебни предмети по формата на НВО при тестово изпитване на учениците	Педагогически специалисти/до края на Първи учебен срок
	5	Всички педагогически специалисти да общуват на съвременен български книжовен език и да спазват правоговорните норми по време на изпълнение на служебните си задължения	Педагогически специалисти/през цялата учебна година
	6	Да се обръща внимание върху спазване на правоговорните норми в общуването от страна на учениците с акцент на уместната употреба на думи в съответствие с езиковите регистри на територията на училищния комплекс	Педагогически специалисти/през цялата учебна година

Мярка 9. Стимулиране на учениците за участие в олимпиада по БЕЛ и литературни конкурси	1	Подготовка на изявени ученици за училищен кръг на олимпиада по БЕЛ и мотивирането им за участие	Учители по БЕЛ/ по график в Заповед на министъра на образованието и науката
	2	Подготовка и участие на ученици в областен кръг на олимпиада по БЕЛ (при класиране)	Учители по БЕЛ/ по график в Заповед на министъра на образованието и науката
	3	Предоставяне на информация на учениците за възможностите за участие в литературни конкурси и мотивирането им да участват	Учители по БЕЛ/по регламент на съответния конкурс
Мярка 10.	1	Подготовка и провеждане на отбелязването на бележити дати,	Учители по БЕЛ, класни ръководители/

Провеждане на: „Ден на четенето“, „Международен ден на грамотността“, „Ден на народните будители“, „Ден на Светите братя Кирил и Методий“, „Ден на поезията“		тематично свързани с учебния предмет БЕЛ	по график в календарния план
Мярка 11. Провеждане на инициативи на Ученическия съвет, свързани с учебния предмет БЕЛ	1	Реализиране на инициативи на Ученическия съвет, свързани с учебния предмет БЕЛ	Ученически съвет/ по план на ученическия съвет

Мярка 12. Провеждане на извънредни родителско-учителски срещи за учениците от 10-ти и 12-ти клас	1	Провеждане на извънредна родителскоучителски среща, с присъствието на учениците от 7-ти клас за представяне на анализ на резултатите от Първи учебен срок, дейности и съвместни мерки между учители и родители за успешно полагане на НВО по БЕЛ в края на 7-ти клас	Класните ръководители на учениците от 7-ти клас/през м. февруари 2026 г.
Мярка 13. Провеждане на пробни изпити по формата на НВО по БЕЛ в 7 клас	1	Провеждане на три пробни изпита по формата на НВО по БЕЛ.	Учител по БЕЛ, преподаващ в 7-ти клас/ м. март,април,май 2027
Мярка 14. Анализ на резултатите от външните оценявания	1	Извеждане на изводи и набелязване на коригиращи мерки след анализ на резултатите от НВО по БЕЛ в 7клас и майска сесия	Директор, учители по БЕЛ/в началото на м. септември 2027 г.
	2	Отчет за изпълнение на настоящата план-програма и извеждане на изводи за въздействието от прилагането ѝ	Директор/в началото на м. септември 2027 г.

Изготвил: Деница Ангелова
Учител-прогимназиелан етап